

Συνέχεια από τη σελίδα 1

## ΜΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ

**Κυρία Βάσω σε ποιο μέρος ζούσατε εκείνα τα μαύρα χρόνια του αλβανικού πολέμου και της κατοχής;**

**κα Βάσω:** Εγώ γεννήθηκα στην Πελοπόννησο. Στη Μεσσηνία. Στον πόλεμο ήμουν κοριτσάκι σαν και σένα, όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος το '40.

Έγινε ο πόλεμος. Φύγαν τα παιδιά μας στον πόλεμο. Άλλα γύρισαν, άλλα δεν γύρισαν πίσω... (είναι συγκινημένη και δάκρυα τρέχουν από τα μάτια της). Τέλος πάντων παιδιά... Συγκινήθηκα γιατί γύρισε το μυαλό μου πίσω σε κείνα τα χρόνια. Πέρασε ο καιρός. Ήρθαν οι Ιταλοί, οι Γερμανοί, η κατοχή και γίναμε κουλουβάχατα. Ήρθε η πείνα. Δεν είχαν τα παιδάκια να φάνε. Δεν είχαν ψωμί, δεν είχαν λάδι... Από την πείνα άλλα πρηζόντουσαν, άλλα πεθαίνανε και άλλα πεθαίνανε στους δρόμους.

Περάσαμε πολλά βάσανα, παιδί μου. Να μην έρθει πότε ξανά αυτή η εποχή και να μη τη ζήσουν τα παιδιά μας κι εσείς!

Κάποια στιγμή έφυγαν όλοι αυτοί και ησύχασε η Ελλάδα, το 1945... και μετά πιάστηκε ο εμφύλιος πόλεμος, και τελείωσε και αυτός το 1949. Τότε στο εμφύλιο πολεμούσε αδερφός τον αδερφό.

Τελείωσε και αυτό, αλλά ακόμα και τώρα δεν έχουμε ησυχία. Αυτά έχω να σας πω παιδιά μου.

**Εσείς κα Χρυσούλα που ζούσατε τότε;**

**κα Χρυσούλα:** Εγώ ζούσα τότε εδώ στην Αθήνα. Ζούσα εδώ στην Αγία Παρασκευή.

**κα Βάσω:** Εγώ ήμουν στο χωριό.

**κα Χρυσούλα:** Ναι εσύ ήσουν στο χωριό σου, αλλά εγώ ήμουν εδώ στην Αθήνα.

**Εκείνη την εποχή, του ελληνοϊταλικού πολέμου, συμμετείχε κάποιος συγγενής ή γνωστός σας στον πόλεμο και τι νιώθατε εσείς από αυτό;**

**κα Χρυσούλα:** Παιδιά, μόλις κηρύχτηκε ο πόλεμος ζούσα εγώ στο Γαλάτσι και μετά ήρθα στην Αγία Παρασκευή. Θυμάμαι τα νέα παιδιά που έφευγαν για τον πόλεμο. Έφυγε ο άντρας μου, ήτανε χωροφύλακας κι έφυγε και πήγε στο στρατό.

Εγώ έμεινα μόνη μου και γι' αυτό ήρθα στην Αγία Παρασκευή, όπου ζούσε μια ξαδέρφη μου και έμενα μαζί της.

Δεν ένιωθα καθόλου καλά παιδιά, γιατί το μυαλό μου ήταν συνέχεια στον άντρα μου και ζούσα με το φόβο ότι μπορούσε να μην ξαναγυρίσει.

Στην κατοχή φύγαμε και πήγαμε στο χωριό. Εκεί πηγαίναμε στα χωράφια για να μαζέψουμε χόρτα, για να μπορέσουμε να φάμε.

Η μητέρα μου μάζευε τα βελάνια (βελανίδια) και τα έκανε αλεύρι και με αυτό ζύμωνε λίγο ψωμάκι να φάμε. Βέβαια δεν ήταν ψωμί, όπως το ξέρετε εσείς, αλλά ένα μαύρο πράγμα.

Μαζεύαμε γκορίτσες (άγρια αχλάδια), και ό,τι μπορούσαμε να βρούμε για να φάμε.

**Θυμάστε την ημέρα που κηρύχτηκε ο πόλεμος, Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 1940;**

**κα Βάσω:** Τι θυμάμαι... και τη μέρα αυτή αλλά και όλο αυτό το διάστημα. Ξεχνιέται αυτή η περίοδος;

Το πρώτο που θυμάμαι είναι ότι την Κυριακή 27 Οκτώβρη είχαμε πάει σε έναν γάμο. Έγινε ο γάμος και το γλέντι και την άλλη μέρα ο γαμπρός, λόγω που κηρύχτηκε ο πόλεμος, άφησε τη γυναίκα του και έφυγε και πήγε στον πόλεμο. Να καταλάβετε ότι δεν πρόλαβε το ζευγάρι να κοιμηθούν μαζί. Μόνο τα στέφανα έγιναν και το γλέντι. Ευτυχώς, παιδιά, αυτό το παλικάρι ήταν τυχερό και γύρισε πίσω.

Θυμάμαι ότι έναν εξάδερφό μου, που τον είχαν πιάσει αιχμάλωτο οι Ιταλοί. Έλειψε για οχτώ χρόνια. Το παιδί του μόλις έφυγε ήταν μωρό και όταν επέστρεψε ήταν μεγάλο παιδί, οχτώ χρονών παλικαράκι και δεν γνώρισε τον πατέρα του. Δεν τον είχε δει ποτέ τον πατέρα του και δεν γνώριζε ότι είχε πατέρα.

Επίσης θυμάμαι ότι για έναν άλλο ξάδερφό μου, που είχαν πει ότι σκοτώθηκε στον πόλεμο με τους Ιταλούς. Τον κλάψαμε... Του κάναμε τα μνημόσυνα, τα σαράντα... τα κάναμε όλα και μετά από καιρό γύρισε το παλικάρι σώο και χαρήκαμε όλοι μας πάρα πολύ. Δυστυχώς αυτού η μοίρα ήταν κακιά γιατί αργότερα δε γλιτώσε. Τον σκότωσαν - αληθινά τώρα - στον εμφύλιο στη μάχη του Μελιγαλά. Γλιτώσε από τον πόλεμο και πήγε από τους Έλληνες στον εμφύλιο!

**Εσείς κα Ευγενία, όταν ήσασταν μικρό παιδί, τότε στο πόλεμο, θυμόσατε τίποτα;**

**κα Ευγενία:** Δεν θυμάμαι τίποτα, γιατί είμαι γεννημένη στα τέλη του 1944. Τίποτα δεν θυμάμαι. Μπορώ να σας πω κάποια ιστορία από αυτές που μου έλεγε ο πατέρας μου. Θέλετε να σας πω μια τέτοια ιστορία;

**Πείτε μας, άλλωστε γι' αυτό κάνουμε και αυτή τη συνέντευξη μαζί σας.**

**κα Ευγενία:** Ο πατέρας μου, εκεί στη Νεάπολη που μέναμε, είχε κρυφτεί σε ένα καταφύγιο για να γλιτώσει από τους Γερμανούς, γιατί λέγανε να πάνε στην Οσία Ξένη και εκεί τους μάζευαν οι Γερμανοί και τους φόρτωναν σε φορτηγά και τους πηγαίνανε στη Γερμανία να τους κάνουν σαπούνη. Λέει λοιπόν ο πατέρας μου να κρυφτούμε εμείς οι γειτόνοι, καμιά δεκαεφταριά άτομα, για να γλιτώσουμε.

Όμως μια παλιογύναικα τους



κάρφωσε και τους μάζεψαν οι Γερμανοί. Τους δίνανε κάτι κλωτσιές και τους χτυπούσαν στην πλάτη. Τους πήραν λοιπόν και τους πήγαν στην Οσία Ξένη όπου ήταν και άλλοι Έλληνες γονατιστοί και τους άφησαν εκεί.

Το μεσημέρι οι Γερμανοί πήγαν να φάνε. Τότε λέει ο πατέρας μου στους άλλους «Εγώ θα φύγω και ας με χτυπήσουν πισώπλατα». Μόλις είδαν ότι οι Γερμανοί έλειπαν για φαγητό ο πατέρας μου και οι υπόλοιποι 17 φίλοι έφυγαν από ένα στενάκι στην Οσία Ξένη και την ώρα που βγαίνουν ανταμώνουν έναν που ήταν δύο μέτρα και αυτός ήταν Αυστραλός και του λέει ο πατέρας μου: «Σε παρακαλώ δεν είμαι κομμουνιστής... Σε παρακαλώ» και του λέει «Φύγε εσύ!» και έτσι γλιτώσε ο πατέρας μου αλλά και οι υπόλοιποι δέκα επτά.

**κα Βάσω:** Δεν ήταν Αυστραλός. Ήταν Αυστριακός

**κα Ευγενία:** Και γυρίζει και πηγαίνει στη Νεάπολη και συναντά τους δικούς μας με τις φουστανέλες και τα ντουφέκια έτοιμα να τους πυροβολήσουν. Τότε αυτός βάζει μια φωνή: «Σταματήστε, είμαστε Έλληνες! Σταματήστε!», παρά λίγο να τους σκότωναν τα αδέρφια τους.

Αυτή είναι η ιστορία που μου είχε πει τότε ο πατέρας μου. Αυτά τραβούσαν τότε οι άνθρωποι παιδιά. Δεν ήξεραν από πού να φυλαχτούν.

**κα Βάσω στην περιοχή που ζούσατε την εποχή της κατοχής υπήρχαν άνθρωποι που πέθαιναν από την πείνα;**

**κα Βάσω:** Όχι, στο χωριό μου δεν πέθαναν από την πείνα γιατί λίγο πολύ κάτι είχαν να φάνε. Εδώ στην Αθήνα ήταν το πρόβλημα. Εδώ στην Αθήνα ήταν το δράμα. Έβλεπες τα παιδάκια να πηγαίνουν να φάχνουν μέσα στα σκουπίδια και να βρίσκουν λεμονόκουπες, φλοίδες ή στιδήποτε άλλο έβρισκαν για να το φάνε να περιορίσουν την πείνα τους.

Να μην τα ζήσετε εσείς, πουλάκι μου, αυτά!! Ούτε καν να περάσουν από το μυαλουδάκι σας!!

Εδώ υπήρχε πολύ μεγάλη πείνα. Δεν είχαν λάδι, δεν είχαν τίποτα κι έρχονταν κάτω στο χωριό για να πάρουν, άλλοι λίγο ψωμάκι, άλλοι κάτι τις για να φάνε.

**Στα δικά σας μέρη κα Χρυσούλα τι κατάσταση επικρατούσε;**

**κα Χρυσούλα:** Βέβαια υπήρχε πείνα, αλλά κάτι μπορούσες να βρεις στο χωριό: μα λάχανο, μα αχλάδι, μα στιδήποτε άλλο για να φας. Βέβαια όσοι δεν είχαν λάδι, πρήζονταν από τα λάχανα που έτρωγαν.

Δεν θυμάμαι τίποτα άλλο να σας πω. Α, ξέχασα να σας πω και για τα συσσίτια. Μας δίνανε γάλα ή σουπιά σε αυτό το κυπελάκι που βλέπετε. Το έχω κρατήσει για ενθύμιο από

Συνέχεια στη σελίδα 12

